

Od srede na četrtek

Organizirane fašistične in iredentistične tolpe so v sredo zvečer v Trstu napadle sedež trgovskega oddelka jugoslovanske gospodarske delegacije v Trstu v ulici Cicerone 6, nekoliko kasneje pa sedež tržaške Fronte za neodvisnost na Corso. Fašistična drhal je nekoliko pred sedmo uro zvečer prispele pred sedež trgovskega oddelka jugoslovanske delegacije in z železnimi drogi oblozila močno železna vrata pred jugoslovanskimi uradi. Demonstranti so popolnoma opustili uradne prostore in z nosili nekaj pohištva in opreme celo na cesto. Policija je bila šestkrat telefonsko obveščena o napadu in je kljub temu, da je kraj napada oddaljen le dobrih 200 m od najbližje policijske postaje, intervenirala šele četrte ure nato, ko je fašistična drhal že opravila svoje vandalsko delo. Nekaj članov policije je bilo celo prisotnih ob napadu, vendar pa niso niti poskušali fašistom preprečiti njihovega dejanja. V smislu prepovedi, ki jo je izdal poveljnik cone general Winterborn, bi morala policija demonstrante razglašiti za pred napadom, kajti demonstracije so bile nedopustne.

Pri zadnjih dogodkih o Trstu je ponovno prišlo do izraza anglo-ameriško favoriziranje Italijanov in fašistov proti Sloencem in antifašističnim Tržancem. Medtem ko je policija upoštevala ukaz o prepovedi jarnih zborovanj proti množici Tržancem, ki se je zbrala na Trgu Garibaldi, in izražala svoje ogorčenje proti angloameriški sklepu o prepustitvi cone »A« Italiji, ni niti najmanj poskušala razbiti fašističnih demonstracij.

Tržaški Sloenci so se kljub prepovedi zborovanja, ki so ga za sredo sklicale na Trgu Garibaldi ose protifašistične stranke in skupine, zbrali na omenjenem trgu in z ožiki »življenje damo, Trsta ne damo« s preprečevanjem borbenih partizanskih pesmi protestirali proti angloameriški sklepu. Čeprav je policija z obeh strani skušala razbiti zborovanje, so manifestacije za Jugoslavijo in proti Italiji trajale skoro celo uro. Policija so pomagali tudi fašisti, ki so prav tako zamašali razbiti zborovanje demokratičnih Tržancem. Ker pri tem niso uspeli, so s trga Garibaldi odšli na svoje vandalske pohode proti sedežem jugoslovanskih ustanov in tržaške Fronte za neodvisnost. Tako so fašisti in iredentisti začeli izvajati svoje grožnje proti Sloencem in neodvisnim Tržancem, še preden so se anglo-ameriške čete umaknile iz Trsta in ko je policija še pod poveljstvom anglo-ameriške vojaške uprave. Tržaško prebivalstvo je že sedaj popolnoma nezadržano pred podjono iredentističnega drhalja in lahko si mislilo, kaj vse bi se zgodilo, če bi se odločili napadati jugoslovanske sklepe o prepustitvi cone »A« Italiji. Protestna zborovanja in manifestacije za Jugoslavijo so bile pred sinočnjimi tudi po obeh obeh cone »A« Tržaškega ozemlja. Na tisoče in tisoče Sloencem je protestiralo proti priključitvi Trsta Italiji in izražalo svoje pripravljenost, da se skupno z jugoslovansko vojsko upre izvajanju krivičnega anglo-ameriškega sklepa. Kakor o con B in C v Jugoslaviji, se tudi o con »A« zbirajo protiočniki, binši partizani, da bodo branili Trst pred Italijani. Svojo voljo in ogorčenje kažejo tudi s tem, da odstranjujejo italijanske napise in jih nadomestijo s slovenskimi, da izobčijo slovenske zastave in parole proti Italiji za Jugoslavijo.

Tržaški župan Bartoli je na seji občinskega sveta v sredo zvečer predlagal resolucijo, ki podprla enostranski sklep ZDA in Velike Britanije glede Trsta. Predstavniki tržaške Fronte za neodvisnost, občinski svetovalec Gianpiccoli je v svojem govoru opozoril, da bo Jugoslavija tako kot vedno od leta 1941 dalje znala preprečiti, da bi Trst prišel pod Italijo in da bi oslaba nadaljnje ožirjanje Italiji pri izvirni anglo-ameriškega sklepa lahko povzročilo samo vojno. Zahteval je, naj OZN posreduje za razveljavljanje sklepa ZDA in Velike Britanije. Poudaril je tudi, da je 80% Tržancem proti priključitvi k Italiji. Fronta za neodvisnost je predložila svojo resolucijo, v kateri zahteva, naj bi Varševski svet OZN poveril mandat za upravljanje cone »A« kakor nevtralni državi.

Odmevi na angloameriški sklep o STO

Beograd se ne šali

Bruselj, 15. oktobra. Skoro ves belgijski tisk, ki komentira zadnje dogodke v zvezi s Trstom, poudarja konstruktivni značaj predloga jugoslovanske vlade za konferenco štirih. Ta predlog je povzročil občutek olajšanja v težkem položaju — pišejo nekateri listi, medtem ko drugi smatrajo, da je internacionalizacija Trsta najboljša rešitev.

Dopisnik lista kršćanskih sindikatov »Citée« iz Trsta med drugim poroča: »Če bi vprašali prebivalstvo cone A, naj se izjavi, se ne bi niti začudili, če bi se Tržanci izjavili za internacionalizacijo. List »L'Echo della Bourse« v svojem komentarju najprej poudarja, da bo po govoru maršala Tita sklep Angloameričanov pripeljal do zaostrižev odnosov med Rimom in Beogradom, in nadaljuje: »Beograd se ne šali in je resno odločen preiti v akcijo. Mnogi komentatorji smatrajo, da mnogi Angloameričani niso razumeli, da je vprašanje Trsta vprašanje notranje politike obeh strani. Potemtakem je logično, da maršal Tito ne more sprejeti rešitve, katere jugoslovanski narodi ne odobravajo. Dolgo se je govorilo o internacionalizaciji, kar je morda najboljša rešitev. Sicer ne zadovoljuje povsem niti Jugoslavije niti Italije, vendar tudi ne favorizira nobene strani. Najbolj čudno

v celi stvari je, da sta ameriška in angleška vlada sprejeli in objavili ta sklep, ne da bi se posvetovali z zainteresiranimi strankami. Takih manevrov za hodne diplomacije nismo vajeni.

Računi med zahodnimi državami in jugoslovanski nacionalni interesi

Avstrijski tisk: Ze skoraj teden dni je poteklo, odkar je bila objavljena angloameriška odločitev o izročitvi cone A Italiji. Ves čas prinaša avstrijski tisk mišljenja o položaju, ki je bil ustvarjen s tem dejanjem. Skoro vsi avstrijski listi v večji ali manjši meri izražajo svoje nesoglasje z odločitvijo o predaji tega ozemlja Italiji brez ozira na to, kakšna stališča zastopajo. Vsi komentariji poudarjajo, da bi italijanska okupacija pomenila gospodarski propad za Trst, ter istočasno opozarjajo, da je vse zaledje mesta slovensko.

Na zlasti ugoden odmev in simpatije v avstrijskem tisku je našel močan odpor, s katerim so jugoslovanski narodi odgovorili na angloameriško odločitev. Demonstracije množice ne samo v glavnih mestih, temveč tudi v manjših krajih in celo po vaseh živo spominjajo na dogodke 27. marca 1941. leta, ko so razjarjene jugoslovanske množice nastopile proti pristopu Jugoslavije k trojnemu paktu — piše »Salzburger Volksblatt«. Tudi gesla množice so bila takšna. Tedaj je donelo »Bog je vojna nego pakte, sedaj pa »Življenje damo, Trsta ne damo«. Maršal Tito in Kardelj sta samo ponovila glas ljudstva. Članek nato poudarja, da so jugoslovanski narodi stoletja preživeli kri za svoj obstoj in svobodo ter da je zato razumljivo ogorčenje v Jugoslaviji, ker jugoslovanski narodi čutijo, da se z njihovimi nacionalnimi interesi poravnajo računi med zahodnimi državami.

»narekuje ameriški in britanski vladi, da preklicata svoj sklep z dne 8. oktobra ter si s tem spet pridobita med narodi sveta in med tržaškimi prebivalstvom izgubljeno zaupanje in meddržavne obveznosti in mednarodno moralo.«

Sporočilo o neredih v Trstu

Pričanje — ena, ki zahteva vrnitev Svobodnega tržaškega ozemlja Italiji, in druga, kateri so bili simpatizerji gibanja za neodvisnost, sta se zborali na Trgu Garibaldi. Policija je posredovala, da bi sločila demonstrante. Sporočilo pripominja, da je pozneje era skupina s silo vdrla v neke zasebne lokale. Sporočilo je podobno najbolj navadnim kronikam. O protianekstističnih demonstracijah in divjanju fašistov govori s skrajno brezbriznostjo.

Brez komentarija Karikatura: Jože Grabovec.

Zahteva tržaških pravnikov

Sklep vlad ZDA in Velike Britanije z dne 8. oktobra je ustvaril ožračje nezakonitosti

Trst, 15. oktobra (Tanjug). — Društvo tržaških pravnikov »Pravniki« je ugotovilo na sestanku, da sta zahodni sil s svojim sklepom z dne 8. t. m. očitno prekršili določbe mirovne pogodbe z Italijo in s tem zlorabili zaupanje držav, ki so to pogodbo podpisale in ratificirale, pravijo v svoji resoluciji citirane. »Mirovna pogodba z Italijo tržaški pravni, ki, ene določa za menjave mandata, najmanj pa, da bi bilo mandat močje prenesti na Italijo, ki se je morala po izgubljeni napadalni vojni po čl. 21 mirovne pogodbe odreči pravici do Svobodnega tržaškega ozemlja, na tisto Italijo, ki je v 25 letih svoje vladavine v teh krajih brezobzirno teptala n. j. snovneje pravice slovenskega in hrvaškega prebivalstva in ki se danes ne izpolnjuje sprejetih mednarodnih obveznosti do neitalijanskih prebivalcev znotraj svojih meja.«

»Med našimi ljudmi«, nadaljuje resolucija, »je zavladalo ogorčenje, ko so zvedeli, da sta se dve veliki sili odrekli načelom iz borbe proti fašizmu in zanemarili dolžnosti po mirovni pogodbi ter tako ustvarili v tem delu Evrope ožračje nezakonitosti, v katerem morajo prizadeti narodi kakor ve in znajo braniti svoje koristi, svoje elementarne pravice do obstoja in ena-

kovpravnega življenja v tistem delu Evrope, kjer nosita ti dve sili moralno odgovornost.«

»Nevaren položaj, ki je s tem nastal,« pravi na koncu resolucije, »je, da se zahteva vrnitev Svobodnega tržaškega ozemlja Italiji, in druga, kateri so bili simpatizerji gibanja za neodvisnost, sta se zborali na Trgu Garibaldi. Policija je posredovala, da bi sločila demonstrante. Sporočilo pripominja, da je pozneje era skupina s silo vdrla v neke zasebne lokale. Sporočilo je podobno najbolj navadnim kronikam. O protianekstističnih demonstracijah in divjanju fašistov govori s skrajno brezbriznostjo.

»Nekoliko po 18.30 se je druga skupina okrog 200 oseb zbrala v ulici Cicerone pred poslopjem št. 6, kjer so prostori jugoslovanske gospodarske delegacije. Ko so s silo vdrli v prostor, so te osebe povzročile škodo opremi. Policija je razgnala demonstrante. En zavezniški policijski uslužbenec je bil laže ranjen v glavo.

Sporočilo našteva tudi druge večerjarske dogodke: »Dve skupini oseb »raznih političnih pre-

Nadaljnja ojačenja italijanskih čet na naši meji

Nova Gorica, 15. okt. (Tanjug). Iz obmejnih področij se je zvedelo, da so dobile italijanske oborožene sile, ki so v bližini jugoslovanske meje že od druge polovice avgusta, nova pojačenja. Tako so zapazili manjšo kolono italijanskih planincev na hribu Škarje v bližini obmejne vasi L. v. v. Sodeč po vseh znamenjih, so te italijanske kolone nosle minometale in streljivo. Dva kamiona, polna italijanskih topničarjev, sta bila poslana 12. oktobra proti jugoslovanski meji. Blizu obmejne ital. vasi Neveja, za pla-

banki preprečila slovenska partizanska puška.

Rožmanovo sodelovanje z italijanskimi osvajačili in njegovo prizadevanje za belo gardo je bilo v popolnem skladu s papeževimi smernicami, da je potrebno podpirati fašistični vojni stroj in zavirati demokratične sile. O svojih uspehih je škof Rožman novembra 1942 ustno poročal Piju XII., ki je odobril njegovo delo, mu dal večjo vsoto denarja za belo gardo in blagoslovil rožne vence ter križce za belogardiste, da so ti lahko potem brez greha ubijali in klali svobodoljubne Slovence. Dne 8. aprila 1943 pa je Pij XII. poslal k Rožmanu v Ljubljano znanega jezuita Tacchija Venturija, po katerem je »Vatikan imenovalnemu škofu potrdil njegov ukaz slovenski duhovščini, naj bo pokorna in ubogljiva do italijanskih oblastei.

Konec 1944. leta je bilo slovenski reakciji jasno, da so ji šteti dnevi. Zato je škof Rožman poslal svetemu očetu Piju XII. nujno spomenico za oboroženo angloameriško intervencijo:

»Vaša svetost je bila obveščena, da je brezbožni komunistični uničil mnogo cerkev in kapel v Sloveniji (ker so jih pač belogardisti spremenili v trdnjave!)... Nedavno sem bil obveščen, da se komunisti v sosednih slovenskih škofijah v tajnosti pripravljajo, da prevzamejo oblast nad celotnim slovenskim ozemljem...»

V tem trenutku velike nevarnosti in potrebe apeliramo na Vašo svetost in najpomembneje prosimo za Vašo intervencijo pri angloameriških oblasteh, da nam pošljejo svoje oborožene sile, ki bi okupirale slovensko in primorsko ozemlje in na ta način vzpostavile na vsem ozemlju svoj lasten začasn režim pravice in miru brez vsakega sodelovanja s teroristično, komunistično in partizansko Osvobodilno fronto...»

Ta obupni klic svojih ljudi v Ljubljani je Pij XII. takoj poslal zavezniškemu štabu v Caserto. Izvedbo teh Rožmanovih in papeževih načrtov pa je preprečila Jugoslovanska armada, ki je sama in še pred zavezniškimi prihodom osvobodila

Trst, Slovensko Primorje in vslo Slovenijo.

Po vojni je Pij XII. povsod reševal fašizem in fašiste. Vatikanski gospodje so skrivali »praktičnega katolika« Pavla, da in mu pomagali pri odhodu v Argentino. Prošli so za pomilostitev obsojenega vojnega zločinca Rainerja. Organizirali in finansirali so belogardistično emigracijo, one svoje agente, ki so ostali v domovini, pa stalno pozivajo v boj proti ljudski oblasti in sploh proti jugoslovanski državi, ki je na poti raznim vatiškanskim političnim kombinacijam.

V sovrastvu do Jugoslavije je Vatikan postal navadna obveščevalna in propagandistična dekla italijanskega iredentizma in imperializma. Tako je Vatikan po vojni z vsemi silami podpiral rimsko diplomacijo, da Slovensko Primorje ne bi bilo priključeno Jugoslaviji. V knjigi »Tajni dokumenti vatiškanske diplomacije« je objavljen dokument, da je Pij XII. 13. januarja 1946 ukazal zbrati vsa dokumentacija, ki jo ima Sveta stolica o raznarodovanju Italijanov v Julijski krajini,

Trstu in Istri. To gradivo je bilo treba poslati beneškemu patriarhu, da jo je dostavil članom komisije za mirovno pogodbo z Italijo, ko so prišli v Trst. »Papež je prav tako dal instrukcije, da se tajno po apostolskem delegatu pošlje v London popis vzrokov, zaradi katerih Sveta stolica vidi veliko nevarnost, če bi italijansko ozemlje (t. j. Slovensko Primorje, Trst in Istro) pripadlo protikatalistični in komunistični Jugoslaviji.

Ko je italijanski imperializem sedaj ponovno stegnil svoje je o kravljene krepilje po naši zemlji, je tržaški škof Santin začel blagoslovljati italijanske iredentistične zastave, Pij XII. pa je blagoslovil italijanski pohlep po Tržaškem ozemlju in vsej Istri. Toda kot večkrat doslej tudi tokrat ne bo papežev blagoslov pomagal. Italijanski imperializem si bo na naših tleh znova polomil grabežljive roke — ob jekleni enotnosti jugoslovanskih narodov in moči Jugoslovanske ljudske armade.

Francoska ofenziva v Vietnamu

Francoska ofenziva v Vietnamu

Washington in London sta naredila napako

Rio de Janeiro, 15. okt. (Tanjug). Brazilski tisk, ki je objavil angloameriškega sklepa o Trstu prikazoval ta sklep kot osnovo za rešitev tržaškega vprašanja, po govoru maršala Tita in objavi jugoslovanske note ter po odločnem stališču jugoslovanske vlade ocenjuje korak zahodnih sil kot zgrešen. Vplivni (O Younala) piše, da je sklep zahodnih sil kompliciral in zaostri problem. Poudarja, da je angloameriški sklep enostranski ter dodaja, da je nujno potrebno revidirati to odločitev in razpravljati o tržaškem vprašanju bodisi v okviru četverne konference, ki jo je zahtevala Jugoslavija, ali pred OZN. Veliki večerni list »Diario de noite« piše, da je jugoslovanski odgovor presegel vsa pričakovanja ter da se Washington in London že sedaj zaveda, da sta naredila napako. List dodaja, da je potrebno boljše poznati značaj današnje Jugoslavije, da bi se razumelo, da ni mogla zavzeti drugačnega stališča. Socialstom naklonjeni list »O Popular« poudarja, da je položaj, ki je nastal, nevaren za mir, in poziva Združene narode, naj takoj prouče tržaško vprašanje.

Jugoslovani so bili zavezniki v vojni

London, 15. okt. (Tanjug). — Pod naslovom »Zahod je naredil veliko napako v vprašanju Trsta« je objavil bivši liberalni poslanec in eden najbolj znanih britanskih novinarjev Vernon Bartlett v »News Chro-

»Bartlett dalje navaja, da so jugoslovanske enote leta 1945 zavzele vse področje STO in da so novozelandske čete prišle v cono »A«, ko je bila tam že jugoslovanska armada, ter poudarja, da je maršal Tito nato izdal odlok za umik jugoslovanskih čet. V zvezi s tem poudarja, da je angloameriški sklep o umiku čet iz cone A izjavo globoko ogorčenje Jugoslovancem, ki so bili zavezniki v vojni in ki so prvi prišli v cono »A«. Sedaj naj bi to pokrajino dal Italijanom, ki so bili na nasprotni strani v pretekli vojni. »In že sedaj«, je poudaril v članku, »italijani govore, da je cona A prvi korak pri zavzemanju drugih mest na jugoslovanskih obalah, kjer je nekdanji vohar za stava benečanske republike.«

Ob koncu poudarja Bartlett, da je tržaško vprašanje problem vseh držav, ki so podpisale mirovno pogodbo z Italijo, in da bi morale ZDA in Velika Britanija vsaj obvestiti OZN, da ne moreta več nositi bremena, ki jima ga nalaga upravljanje cone A.

Pred konferenco zunanjih ministrov treh zahodnih sil

O tržaškem vprašanju bodo razpravljali že na prvi seji

New York, 15. okt. (UP). — Današnji »New York Times« piše, da bodo na bližnji konferenci ministrov za zunanje zadeve treh zahodnih sil obravnavali predvsem vprašanje Koreje in Trsta. Ena izmed glavnih nalog te konference bo, doseči skupno politiko. Po mnenju časopisa se bo treba za dosego tega smotra predhodno sporazumeti glede dveh najbitnejših stvari: 1. Kako in ob kakšnih pogojih naj se nadaljujejo napori za zagotovitev sovjetske udeležbe na konferenci velikih sil; 2. če je treba gledati na združenje Evrope samo kot na vojaško stvar, ki bi se jo smelo žrtvovati za

sporazum s Sovjetsko zvezo, ali pa je ta združenje bistvena za obstoj Evrope. Časopis sodi, da bo, ko bo jasn odgovor na ti dve vprašanji, lahko odgovoriti tudi na ostala vprašanja.

»New York Times« je mnenja, da hočejo v Evropi nekateri na ozemelske in politične sklepe iz pretekle vojne gledati kot na dokazne in nespremenljive. S tem v zvezi, poudarja časopis, evropski državniški pritiskajo in se trudijo, da bi prišlo do konference velike četvorice ali velike petorice, in predlagajo, da bi Sovjetski zvezi ponudili poročila za nenapadanje. ZDA so popolnoma pripravljene, piše

Politični odbor OZN razpravlja o Maroku

NEW YORK, 15. okt. (Reuter). Bolivijski delegat dr. Arce Quiroga, ki je bil zadnji govornik v splošni debati o maroškem vprašanju, je izjavil sinoči v političnem odboru, da bo skupina držav Latinske Amerike predložila novo resolucijo, v kateri bo pozvala Generalno skupščino, naj potrdi stališče, ki ga je zavzela na sedmem zasedanju.

Politični odbor je večeraj razpravljal o resoluciji držav azijsko-afriške skupine, ki zahtevajo, da se v Maroku odpravi izredno stanje, ponovno vrnejo politične svobode, in v petih letih pa da Maroku popolno neodvisnost. V resoluciji, ki jo je Generalna skupščina sprejela decembra 1952 in so jo predložile države Latinske Amerike, je izraženo upanje, da se bo Francija trudila podpirati uspešen razvoj svobodnih ustanov v Maroku in da bosta obe državi nadaljevali pogajanja za samoupravo v Maroku.

Peru, Nizozemska in Egipt so bile imenovane v odbor za dobre usluge, čigar naloga je, da najde kompromisno rešitev glede spre-

Uredba predsednika ZDA Eisenhowerja

Washington, 15. okt. (UP). Predsednik ZDA Eisenhower je izdal danes uredbo, ki dopolnjuje seznam razgovorov za odpust državnih uslužbencev. Po današnjem sporočilu je lahko vzrok za odpust tudi, če uslužbenec, sklicujoč se na ustavne privilegije, noče odgovarjati kot pričr pred kongresnim odborom na obtožbo, da je bil nelojalen, ali da je zagrešil kak drug prestopok.

Sestanek ministrov za zunanje zadeve »Male Evrope«

HAAG, 15. okt. (Tanjug). Ministri za zunanje zadeve šest držav »Male Evrope« se bodo selili 26. oktobra v Haag. Sporočilo v tem smislu je dal zastopnik nizozemskega ministertva za zunanje zadeve.

Francoska ofenziva v Vietnamu

Hanoi, 15. okt. (UP) Francoske oblasti v Hanoju so sporočile danes, da so francoske in Ba Dajeve čete začele danes močno ofenzivo proti Ho Si Minhovim silam v Vietnamu. — Sodijo, da je to največja ofenziva, ki so jo začele francoske sile v zadnjih osmih letih. — Ofenziva poteka na področju Bin, Fun Go Kuan in na obali Tonkinske delte.

Volilni izidi na Norveškem

Oslo, 15. okt. (AFP). Danes so bili objavljeni končni volilni izidi parlamentarnih volitev 11. okt. Delavska stranka je dobila 827.491 glasov (na prejšnjih volitvah 803.045), oziroma 78 mandatorv (85). Druga je konservativna stranka, ki je dobila 325.880 glasov (306.406) ali 27 mandatorv (23). Za kandidatne agrarne stranke je to pot glasovalo 157.315 volivcev (135.316) oziroma 14 mandatorv (12). Krščanska narodna stranka je povečala glasove za okrog 40.000 in dobila 14 mandatorv (9). Liberalna stranka je dobila 176.778 (229.640) in ima 15 mandatorv (21). Informbirovska KP Norveške je izgubila nad 10.000 glasov in dobila 89.882 (102.641) oziroma 3 mandate. Na zadnjem mestu je skupna lista agrarcev in konservativcev z 9.481 glasovi (10.486). Delavska stranka bo verjetno ponovno dobila mandat za sestavo vlade.

Seja britanske vlade

LONDON, 15. okt. (Tanjug). Pod predsedstvom Winston Churchilla je bila danes nenadna seja britanske vlade. Kakor izjavljajo v pristojnih krogih, so člani vlade razpravljali o konferenci ministrov za zunanje zadeve ter o položaju v britanski Gvajani. Glede na veliko število svedovalcev, ki so bili povabljeni na sejo vlade, računajo, da so predvsem razpravljali o Trstu.

Vrtnitev avstrijskih ujetnikov iz ZSSR

DUNAJ, 15. okt. (Tanjug). V Wieneremustad je prispela večeraj iz Sovjetske zveze skupina 643 avstrijskih vojnih ujetnikov in civilnih obsojencev, ki so bili pomiljeni pred 3 meseci in pol. Povratnike so na železniški postaji sprejeli predsednik republike dr. Körner, minister za zunanje zadeve dr. Gruber, minister za notranje zadeve Helmer in državni sekretar Graf. V pozdravnih govorih so zahtevali, da ZSSR izpusti še ostale ujetnike.

Pred konferenco zunanjih ministrov treh zahodnih sil

časopis, dati Sovjetski zvezi poročila, rade pa bi si pustile odprte kanale za »mirojnoletne spremembe« celo v tistih državah, ki so sedaj pod sovjetskimi gospodstvom.

London, 15. okt. (Tanjug). — Ministra za zunanje zadeve ZDA in Francije John Foster Dulles in Georges B. dault sta prispela danes z letalom v London na konferenco z britanskim ministrom za zunanje zadeve Edenom. Kakor se je zvedelo v uradnih krogih, se bosta prej sestala z britanskim ministrom predsednikom Churchillom. Temu sestanku pripisujejo velik pomen.

Jutri dopoldne bodo imeli ministri za zunanje zadeve treh držav prvo sejo. Kakor se je zvedelo, bodo proučevali tržaško krizo in sprejeli sklep o predlogu jugoslovanske vlade za četverno konferenco.

V uradnih britanskih krogih se slišajo danes namigovanja, da bi se utegnile tri sile v skupnem uradnem sporočilu dotakniti trojne deklaracije iz 1948, v kateri so izjavile, da bi moralo biti celotno STO izročeno Italiji. Uradni krogi v Londonu ne dajejo nobenih izjav o tem, če je deklaracija iz 1948 formalno še v veljavi, čeprav ne zanikajo trditve, da je bilo na to posredno odgovorjeno z zadnjo angloameriško deklaracijo o Trstu.

Po obvestilih iz britanskega ministertva za zunanje zadeve bo izdano skupno sporočilo o londonskih razgovorih verjetno v nedeljo dopoldne. Konferenca bo trajala nekaj dni, kot so pričakovali.

Napad fašistov na srednjeolce v Trstu

Trst, 15. okt. Danes popoldne so demonstrirali študentje slovenskih šol. Sprevid študentov s tržaško zastavo na čelu je krenil na trg Venezia, kjer je spregovoril neki študent, ki je dejal, da naj bo Trst neodvisen. Slišali so se vzkliki »Proč z Italijo, nočemo italijanskih fašistov«. Na trgu Unita so demonstrirali pred prefekturo in vzklicali, da nočejo povratka Italije. Medtem so se začeli zbirati fašisti in napadati demonstrante. Nastal je pretep, v katerem sta bila laže ranjena dva študenta. Študente so ubrali zastavo, ki so jo hoteli fašisti raztrgati. Ljudje so se zgrajali in obsojali fašiste ter pomagali študentom. Kot vedno je prispela civilna policija, ko je bilo že vse končano. V zvezi z govoricami, ki se širijo po Trstu, da prihajajo v Trst italijanski oficirji v civilu, so novinarji vprašali ZVU, ali ji je o tem kaj znanega. Predstavniki ZVU je popoldne izjavili, da jim o tem ni nič znane in da so te govorice neosnovane. Po mestu krožijo govorice, da pripravljajo fašisti nova izgrede.

S. L.

Iz naše druge izdaje v sredo

Zahtevamo jamstvo, da nas ne bodo več prevarali

Govor Borisa Kraigherja na veličastnem protestnem zborovanju prebivalcev cone B v Kopru

Koper, 13. okt. Danes popoldne ob 16. uri je bilo v Kopru eno izmed doslej največjih protestnih zborovanj. Že dolgo pred napovedano uro so v vseh straneh koperskega okraja prihajali demonstranti na kamionih, avtobusih in peš ter polnili Titov trg. Desetstoglavna množica je nestrno pričakovala, da se na balkonu sodne palače pojavi tov. Boris Kraigher. Zborovanje je otvoril predstavnik okrajnega odbora Socialistične zveze Kopr. tov. Čehovin Franc ter pozdravil člana zveznega izvršnega sveta tov. Borisa Kraigherja ter člana izvršnega sveta LRS tov. Jožeta Borštnarja. Burno pozdravljen z vzkliki Titu, Partiji, »Trst je naš« in podobno, je tov. Boris Kraigher prišel svoj govor, ki so ga demonstranti nestrno prekinjali z navdušenim ploskanjem in odobravanjem. Nato je spregovoril predsednik ljudskega odbora v Piranu tov. Tomassino, ki je sporočil, da

je italijanski živelj cone B pripravljen boriti se z ostalim jugoslovanskim ljudstvom za obrambo pravic in pridružitvi se JLA. Po zborovanju je množica demonstrirala po mestu še pozno v noč.

V svojem govoru, ki ga je množica nestrno prekinjala z burnim odobravanjem in pritrditvami, je tov. KRAIGHER med drugim dejal:

Danes poudarjam s tega mesta, da so narodi Jugoslavije trdno odločeni z vsemi silami, ki so na razpolago, preprečiti ta nesramen in nedopusten akt, ki so ga sklenile zahodne države in Italija. Naša vlada je podvzela vse potrebne ukrepe, da izvrši tisto, kar zahtevajo od nje narodi in ljudstvo Jugoslavije. Jugoslavija je ukenila vse, da onemogoči ta enostranski akt in vsemu svetu jasno pove, da pomeni izvršitev tega akta to, da v tem delu Evrope ne bo miru. Temu, kar je povedal tov. Tito v svojih zadnjih dveh govorih v Lescovcu in Škoplju, nimamo kaj dodati.

Narodi Jugoslavije so nepomirljivi, kadar se je treba braniti pred sovražno agresivnostjo

Mislim, da izražam mnenje vas vseh, če trdim, da je to, kar je povedal tov. Tito, povedal nam vsem prav iz dna srca. Očitajo nam, da je bil Titov govor oster, brutalen in nepomirljiv. Toda nepomirljiv ni bil govor Tita, nepomirljiv so narodi Jugoslavije, nepomirljiv je vse naše ljudstvo. In ne samo to. Naše ljudstvo je miroljubno, če ima opravka z miroljubnimi ljudmi na drugi strani. Naše ljudstvo si ne želi vojne, marveč miru, je pa nepomirljivo v obrambi svojih interesov, nepomirljivo, kadar se je treba braniti pred sovražno agresivnostjo. Če v Rimu, Londonu in Washingtonu govorijo o nepomirljivosti in o grozoti Titovih izjav, potem jim moramo odgovoriti, naj se predvsem zavedajo, da je izredno nepomirljivo, izredno grob ta akt, ki so ga oni napravili. Ni in ne more biti noben govor tako grob, kakor je grob ta akt, ki so ga izvršile zahodne vlade. Če pa govorijo na Zahodu, da so naše demonstracije in naši protesti izraz dejstva, da je v Jugoslaviji diktatura, potem jim moramo povedati, da v Jugoslaviji ni nobene druge diktature kakor diktatura delovnega ljudstva. Ne gre torej za diktaturo v Jugoslaviji, marveč za diktaturo na drugi strani.

In kaj je ta akt zahodnih veselij drugega kakor diktatura? To je diktatura ne le proti interesom jugoslovanskih narodov, ne le proti interesom istrskega ljudstva, proti interesom vsega prebivalstva, slovenskega in italijanskega, to je najsurovejša diktatura nad vsim miroljubno javnostjo v svetu. Dobro vemo, da je danes vsa miroljubna javnost, vsa svetovna demokratična javnost v ogromni večini za to, da se problemi in spori rešujejo na miren način, s sporazumevanjem med posameznimi narodi, sporazumevanjem na osnovi enakopravnosti. To pa je tisto, kar žele narodi Jugoslavije. To pa, kar so napravili oni, kar sta sklenili angleška in ameriška vlada, je diktatura proti temu interesom vse svetovne javnosti. Če zaradi tega naši narodi izražajo svojo odločno voljo, boriti se proti temu diktatu, potem izvršujejo samo tisto,

gostiljo in Italijo. Te zahteve ne postavljamo. Toda, če oni govorijo, da nas postavljajo s tem novim nasiljem v položaj enakopravnosti, potem jim moramo povedati, da naj se, če se spušča na to področje, potem pazijo, kajti potem smo mi upravičeni postaviti vprašanje naših zahodnih meja. (Navdušeno odobravanje.)

Ne bomo dovolili, da bi velesile poravnale svoje medsebojne račune na naš račun

Tovariši! Dokler se v nesoglasjih, ki obstojajo med Jugoslavijo in Italijo, daje italijanskemu imperializmu stalna hrana za nove imperialistične apetite, toliko časa med nami ne more biti enakopravnosti. Zato, tovariši in tovarišice, je popolnoma jasno, da ta izgovor ni vreden piškavega groša, da je ta izgovor lahko samo izgovor za imperialiste, za tiste, ki še danes z imperialističnimi očmi gledajo na odnose v svetu. Na žalost moramo ugotoviti, da nekateri krogi v zahodnih deželah v resnici še vedno gledajo na odnose med deželami popolnoma s stališča imperializma, gledajo na odnose med deželami s stališča odločanja med velesilami.

Tovariši in tovarišice! Nikdar ne bomo dovolili, da bi velesile svoje medsebojne račune poravnale na račun nas, na račun Jugoslavije. Vedno bomo protestirali proti temu, da bi velesile kjer koli drugje na svetu reševale svoje spore na račun malih narodov. (Viharno odobravanje.) Ko branimo svoje interese, ko branimo interese naših narodov in interese tržaškega ljudstva, se zavedamo, da s tem dajemo zgled in vzpodbudo vsem tistim malim

Za udritev našega notranjega položaja so nam take neprijetnosti, kakršne so nam povzročili v zadnjih dneh z vprašanjem Trsta, samo škodljive. Mi tega ne želimo. Mi bi se radi v miru pripravljali za volitve, ki so pred jugoslovanskimi narodi. Mi bi se radi v miru pripravljali, da bomo napravili vse, kar imamo v naših rokah za bodočo leta, za nadaljnjo udritev gospodarstva Jugoslavije.

Ne, tovariši! Mi se zavedamo, da s tem svojim odločnim odporom celo tvegamo, da se bo zmanjšala ali sploh prekinila pomoč zahodnih zaveznikov našim narodom. Toda mi z našimi narodnimi interesi ne kupujemo z nikomer, jih ne prodajamo za nobeno pomoč (Ploskanje.)

Bili smo pripravljeni in smo pokazali vsemu svetu, da smo sposobni boriti se odločno proti vsakemu okupatorju v času, ko smo bili sami in izolirani v vsej Evropi, v času, ko je vsa Evropa trepetala pod italijanskim in nemškim fašizmom. V tem času so naši narodi pokazali, da so sposobni z lastnimi silami braniti se proti vsakemu nasilju, da so sposobni z lastnimi silami upreti se. Dokazali so zato, ker zaupajo v svoje lastne sile, in zato, ker zaupajo

Ne demonstriramo in ne paradiramo, marveč se upiramo

V Italiji trdijo nekateri ljudje, da je ves ta naš odpor neka parada, neko rožljanje z orožjem, da smo pripeljali našo vojsko v cono B in na mejo med anglo-ameriško cono in Jugoslavijo zaradi neke parade, zaradi neke demonstracije. Ne, tovariši! Mi ne demonstriramo, mi ne paradiramo, mi se upiramo! Mi nimamo navade, da bi z rožljanjem, z

dobro stran italijanskega ljudstva. To mi italijanskemu ljudstvu priznavamo. Toda italijanski vladi, italijanskim imperialistom in agresorjem povemo, da ne paradiramo in ne grozimo. Mi se pripravljamo na resen in odločen odpor.

V Italiji širijo vesti v našem rožljanju z orožjem, vesti o tem, da ne mislimo popolnoma resno zaradi tega, ker se jim zdi nekoliko čudno, kako je mogoče, da bi bila neka majhna država sposobna resnično upreti se taki agresiji. Čudijo se, kako je mogoče, da se upiramo tej agresiji, ko se oni ne bi nikdar upali napadati, če ne bi računali na to, da se bodo za italijanske napadalne namene borile druge, tuje armade, ne pa njihova. Oni ne morejo razumeti tega, da jugoslovanski narodi resno mislijo na svoj odpor, ker računajo samo s tem, da je agresija na naše ozemlje lahko uspešna edino, če se bo pokrenila tako imenovana mašina Atlantskega pakta. Zato ni slučajno, da se v italijanskem tisku v teh dneh vprašujejo, ali bi se v primeru, če bi Jugoslavija resno izvršila svoje grožnje, pokrenila mašina Atlantskega pakta. V teh vprašanjih italijanske propagande moramo videti samo dejstvo, da se popolnoma jasno zavedajo, da je njihova agresija nepravilna, da nimajo pravice na ta teritoriji, da so nesposobni izvesti to svojo agresijo proti tako odločnemu narodu, kakršni so jugoslovanski narodi. Zato računajo izključno samo na zunanjo pomoč. Zaradi tega so začeli oklevati, zaradi tega se danes boje, da bi angleška in ameriška vojska vendarle prehitro zapustila Trst in cono A. Oni se danes tega boje, ker vedo, da bi v tem primeru morali sami izvršiti svojo agresijo brez tuje pomoči. Oni se torej zavedajo, da niso na pravi poti.

Mi se ne bomo obrnili nazaj, dokler ne bodo italijanski imperialisti prenehali s svojimi nakanami na račun drugih narodov

V teh dneh govorijo, da se je Jugoslavija zalotila, da je Tito zašel s svojimi izjavami v slepo ulico in da bo moral okreniti svojo mašino nazaj, ker ga bo svet k temu prisilil. Ne, tovariši! Naša mašina se ne bo okrenila nazaj, dokler se ne bo okrenila nazaj vsa italijanska mašina, dokler ne bodo italijanski imperialisti prenehali s svojimi nemogočimi zahtevami, s svojimi nemogočimi računi na račun tujih narodov.

Tovariši! Ko na Zahodu govorijo, da morajo podpreti italijanske imperialiste zaradi notranjih potreb Italije, zato, da bi podprli demokristjansko vladno, jim moramo povedati, da je ta podpora nemogoča in da bo nemogoča ne samo zaradi tega, ker jim to podpora jugoslovanski narodi ne bodo dovolili, ampak tudi zaradi tega, ker ta podpora v današnji Italiji ne bo odila nobenega uspeha. Ta podpora ne bo rodila nobenega uspeha zaradi tega, ker predstavlja opozicijo proti italijanski vladi

tudi v sile demokratične, napredne miroljubne javnosti v svetu. Uspehi smo to zaradi tega, ker smo zaupali v antifašistične sile takrat v svetu. Mi smo prepričani, da bomo uspeli tudi v tej akciji, in če bomo morali preživeti še tako težke čase, bomo uspeli v tem našem odporu ne samo zaradi tega, ker imamo vso podporo našega delovnega ljudstva, ampak ker je ta odpor absolutna zahteva vsega našega delovnega ljudstva.

Mi smo prepričani, tovariši, da bomo uspeli zato, ker zaupamo v demokratične, miroljubne sile v svetu, ker zaupamo v poštenost v današnjem svetu, ker zaupamo, da v današnjem svetu zmagajuje tiste sile, ki vse bolj onemogočajo, da bi posamezni imperialisti lahko proti volji delovnega ljudstva vsega sveta sami odločali o usodi posameznih narodov, saj mi vodimo svetovno politiko. Mi se zavedamo, da danes ni več časa, ko bi kakršna koli diktatura v svetu mogla voditi samostojno politiko, ne da bi računala s svetovno demokratično javnostjo. Mi se zaradi tega zavedamo, da bomo v tej naši bitki uspeli, četudi bomo morali doprinesiti v tej borbi morada največje žrtve.

dobra stran italijanskega ljudstva. To mi italijanskemu ljudstvu priznavamo. Toda italijanski vladi, italijanskim imperialistom in agresorjem povemo, da ne paradiramo in ne grozimo. Mi se pripravljamo na resen in odločen odpor.

V Italiji širijo vesti v našem rožljanju z orožjem, vesti o tem, da ne mislimo popolnoma resno zaradi tega, ker se jim zdi nekoliko čudno, kako je mogoče, da bi bila neka majhna država sposobna resnično upreti se taki agresiji. Čudijo se, kako je mogoče, da se upiramo tej agresiji, ko se oni ne bi nikdar upali napadati, če ne bi računali na to, da se bodo za italijanske napadalne namene borile druge, tuje armade, ne pa njihova. Oni ne morejo razumeti tega, da jugoslovanski narodi resno mislijo na svoj odpor, ker računajo samo s tem, da je agresija na naše ozemlje lahko uspešna edino, če se bo pokrenila tako imenovana mašina Atlantskega pakta. Zato ni slučajno, da se v italijanskem tisku v teh dneh vprašujejo, ali bi se v primeru, če bi Jugoslavija resno izvršila svoje grožnje, pokrenila mašina Atlantskega pakta. V teh vprašanjih italijanske propagande moramo videti samo dejstvo, da se popolnoma jasno zavedajo, da je njihova agresija nepravilna, da nimajo pravice na ta teritoriji, da so nesposobni izvesti to svojo agresijo proti tako odločnemu narodu, kakršni so jugoslovanski narodi. Zato računajo izključno samo na zunanjo pomoč. Zaradi tega so začeli oklevati, zaradi tega se danes boje, da bi angleška in ameriška vojska vendarle prehitro zapustila Trst in cono A. Oni se danes tega boje, ker vedo, da bi v tem primeru morali sami izvršiti svojo agresijo brez tuje pomoči. Oni se torej zavedajo, da niso na pravi poti.

Če naj bo Atlantski pakt za evropske dežele resnično obrambni pakt, potem morajo vse te dežele odločno protestirati proti temu, da se Italija sprejela cono A v svojo upravo, oziroma izražali svoj strah, če da bo to lahko zavrglo njihove nadaljnje apetite po coni B in ostalih predelih Jugoslavije. Kaj se to pravi? To se pravi, da je tako imenovana italijanska opozicija prav tako agresivna kakor so demokristjani, kakor je današnja italijanska vlada. To se pravi, da popuščanje agresivnosti italijanske vlade, popuščanje agresivnosti demokristjanov ne bo prav v ničemer oslabilo italijanskih kominformistov, Nennijevcev in Togliattijevcev. Oni bodo

samo še bolj licitirali s svojo agresivnostjo, bodo samo še bolj povečali svoje zahteve in še v večji meri razvijali znani italijanski šovinizem in iredentizem. Tako popuščanje torej ne more voditi k ničemer drugemu kot k združevanju vseh italijanskih strank na fašističnem, agresivnem, imperialističnem programu. Tako popuščanje ne more voditi k ničemer drugemu kakor k zedinjenju Togliattija z g. Pellom, Togliattija z De Gasperiem, Togliattija z italijanskimi monarhisti in neofa-

Atlantski pakt bo razpadel, če bo za en sam trenutek stopil v službo italijanskega imperializma

Ko torej Zahod podpira italijanske imperialistične načrte, podpira italijanske apetite proti Jugoslaviji, podpira s tem direktno vzbujanje novih fašističnih sil v Italiji, ustvarja s tem direktno razpoloženje za novo agresivnost v Italiji. S tem v ničemer ne koristi utrjevanju Atlantskega pakta. Atlantski pakt, kolikor vem, boče biti vsaj formalno zgrajen na načelih ZN. Atlantski pakt postavlja kot enega izmed pogojev za to, da je lahko neka država članica Atlantskega pakta, to da ta država nima nobenih novih teritorialnih zahtev izven svojih meja. Če je torej Italija stopila v Atlantski pakt, se je s tem morala odreči kakršnim koli novim teritorialnim zahtevam. Če se jih ni odrekla, krši načela, na katerih je ustvarjen Atlantski pakt. Mi sicer nismo člani niti pristihi tega Atlantskega pakta, med drugim tudi zato, ker nismo popolnoma sigurni, da so načela, na katerih je ustvarjen Atlantski pakt, čvrsta, da ta načela vsi člani Atlantskega pakta jemljejo resno, iskreno in pošteno. Na italijanskem primeru smo dobili prvi jasni dokaz, da ta načela s strani Italije niso resno mišljena. V kolikor v teh načelih podpirajo Italijo Angličani in Američani, dokazujejo s tem, da tudi oni načel, na katerih je zgrajen Atlantski pakt, ne jemljejo resno. To se pravi, da moramo tudi iz tega razloga protestirati, da moramo tudi iz tega razloga pokazati vsemu svetu, da predstavlja ta akt ameriške in angleške vlade resno nevarnost za mir v Evropi, resno nevarnost za celotni sistem obrambe pred resnično agresivno nevarnostjo, ki preti Evropi popolnoma z druge strani, ne pa od Jugoslavije.

Če naj bo Atlantski pakt za evropske dežele resnično obrambni pakt, potem morajo vse te dežele odločno protestirati

V zvezi s Trstom in tržaškim ozemljem smo bili že večkrat razočarani in prevarani

V zvezi s tem enostranskim aktom proti Jugoslaviji in njenim interesom, proti interesom istrskih in prebivalstva cone B, je treba opozoriti, da bi z uresničitvijo tega akta prišlo agresivne čete neposredno na našo demokratsko črto ter poskušale prodreti tudi v cono B in še dalje. Zaradi tega je predvsem prebivalstvo cone B, ki boče mir in ne vojne, zaradi tega so predvsem Istrani zainteresirani, da se odločno upro temu enostranskemu aktu, da odločno povedo, da ne bodo dovolili, da bi en sam italijanski vojak stopil na tla cone A.

Ko govorimo o teh vprašanjih, mislim, da se moramo dotikniti še nekaterih mnenj, ki se v zadnjih dneh širijo v zahodnem svetu in ki jih širijo tudi oni del tržaške propagande, jasno se moramo zavedati, da nas je ta odločitev angloameriške vlade opozorila, da na neko drugo dejstvo, namreč, da moramo računati predvsem nase, na svoje sile in da moramo biti od vseh strani stalno pripravljene na presenečenja in nova razočaranja. V zvezi s Trstom in tržaškim ozemljem smo bili že nekajkrat razočarani in prevarani. Sklep zahodnih vlad z dne 8. oktobra ni prvo presenečenje in razočaranje, ni prvo izdajstvo obljub, ki jih je zahodni svet dal Jugoslaviji in prebivalstvu Tržaškega ozemlja. Mi smo bili prvič zelo presenečeni,

šisti na skupni fronti proti Jugoslaviji, na skupni fronti zunanjih zahtev.

Tovariši! Tako popuščanje torej ne more v ničemer spremeniti notranjih odnosov v današnji Italiji, ono lahko samo dvigne in združi vse italijanske stranke na agresivnem, imperialističnem programu. Ta program pa ni nič drugega kakor star italijanski fašistični program, pa naj si postavlja kakršne koli demokratične fraze na svoje čelo.

rati proti aktu, ki sta ga v teh dneh izvršili angleška in ameriška vlada. Če je ta pakt resno mišljen, potem se mora danes postaviti med članicami Atlantskega pakta vprašanje nadaljnje obstoja Italije v Atlantskem paktu. Jugoslavija se seveda v to vprašanje ne bo vmešavala in ne vtikala, vendar sem smatral za potrebno, da tudi o tem povem nekaj besedi zaradi tega, ker se italijanski imperialisti, ki se zavedajo svoje slabosti in nespособnosti, ki se zavedajo, da je njihov imperializem lahko zgrajen samo na pomoči od zunaj, danes sklicujejo na ta Atlantski pakt, ker se danes v tem agresivnem aktu proti Jugoslaviji sklicujejo na Atlantski pakt ter v zvezi z vprašanjem Trsta in cone A opozarjajo na Atlantski pakt.

Moramo jim resno povedati, da se Atlantskega pakta ne bojimo, ker se zavedamo, da Atlantski pakt ni bil ustvarjen proti Jugoslaviji, ker se zavedamo, da bo Atlantski pakt razpadel in propadel, če bo onemogočil resnično obrambo Evrope, če bo za en sam trenutek stopil v službo italijanske agresivnosti in italijanskega imperializma. Mi zaupamo v to, da so kljub temu tudi v zahodnih deželah še vedno pametni in miroljubni ljudje, ki realno ocenjujejo položaj. Zaupamo v to, da bodo spoznali, da s takim aktom nasilja proti Jugoslaviji ne bodo mogli uspeti. Če nočejo vojne, morajo prekinati ta svoj sklep. Prepričani pa smo, da se tudi oni zavedajo, da bi vojna škodovala danes samo njim, in prepričani smo, da bodo pametno in realno razsojali in se odločili za mir, ne pa za vojno.

Misliti, da je stališče nas vseh, da moramo to deli četrti grob, zahtevati resnično jamstva, da moramo zahtevati, da naj se tržaško vprašanje reši na način ki nem bo jemil, da ne bomo več petič prevarani. Zato povsemno ali nesigurno rešitvijo je popolnoma jasno, da se ne bomo zadovoljili s kakršno koli bomo prevarali in nesigurno rešitvijo.

Jugoslaviji je treba dati jamstvo, da je ne bodo ponovno razočarani in prevarani

Zato, tovariši, je tudi jasno, da Jugoslavija pod temi pogoji neke rešitve na osnovi, kakor jo predlaga danes Sovjetska zveza, ne bo mogla sprejeti, da na tako rešitve ne bo pristala. Za to, da ne bodo ponovno prevarani interesi delovnega ljudstva cone A in B, nimamo morejto dati druge garancije kot

remo verjeti in zaupati. Dokazali so, kako morali v svoji bodoči politiki, ka se bo, bodoče govorila o tem, kako naj se reši tržaško vprašanje, računati z resnejšimi garancijami, s takimi garancijami, da nas nihče ne bo mogel več prevarati in izdati.

Zato se mi pri reševanju tržaškega vprašanja, če se bodo na Zahodu spameovali in umaknili zadnji svoj akt, ne bomo zadovoljili s kakršno koli nesigurno polovično rešitvijo tega vprašanja. Mi bomo zahtevali resno, dokončno rešitev, ki bo zadržala vse interese jugoslovanskih narodov na tem ozemlju.

Drugeč se nas prevarali in razočarali v miroljubni poselnosti, ko ko so nudili vso podporo ne nam, ampak Italijancem tistim s katerimi se je sklenela mirovna pogodba, ko so nudili vso podporo ne svojemuzavezniku, ampak sovratu v našem nasprotju v zadnji svetovni vojni. Tektat so, nas drugič prevarali, razočarali drugič grobo ubili. Če govorijo o grozoti naših izjav, če govorijo o grozoti narodov Jugoslavije, o grozoti naše vlade, naj se predvsem zavedajo, da je ta grozota samo odgovor na grozoto. Leta 1947, ko se je sklenila mirovna pogodba, so nas ponovno razočarali. Tektat so onemogočili pravično rešitev problema STO, pravično rešitev vprašanja za istrsko prebivalstvo in za pravilnost današnje cone A. Tektat so onemogočili pravično rešitev ne samo za to prebivalstvo ampak tudi za prebivalstvo celotne Goriske za prebivalstvo Slovenske Benečije. Oni so nas s tem razočarali, toda mi smo takrat drugič v interesu miru, da bi preprečili nove namere in nove vojne, odstopili in popustili. Drugič smo pokazali pripravljenost za mirno in enostransko rešitev. To da razočarali prevarali in izdali so nas drugič in t. so ostali pri tem.

Ko smo drugič popustili, so nas izdali tretjič leta 1948, ko so objavili tržaško se je sklenila, ko so se ameriška in angleška in francoska vlada postavile na stališče, da je treba celotno Tržaško ozemlje priključiti Italiji. Tretjič so nas razočarali, tretjič so nas izdali. Tudi tretjič se je bilo to v trenutku, ko smo bili v največji mednarodni situaciji. To je bilo v trenutku ko nas je zahrbno izdala Sovjetska zveza, ko nam je Sovjetska zveza zadržala nos v rbrat. V tem največjem trenutku so nas prevarali tudi na Zahodu.

Rekli bodo da je bila ta deklaracija obljuba, nekaj mesecev preden so nam z Vzhoda zadržali rož v hrbet. Toda takrat, ko je bila izdana ta deklaracija, so se že izmenjavala pisma med sovjetsko in našo vlado, takrat je že Zahod vedel, da se odnosi med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo ne bodo izboljšali, da se bo ta deklaracija koristila za to, da so nas tretjič izdali, tretjič prevarali. To je bilo zaradi tega najbolj zahrbno in najbolj nesramno izdajstvo zahodnih zaveznikov. Vendar smo kljub teži situaciji to deklaracijo odklonili in je nismo imeli za ne vam kako resno. Menili smo, da je to zaenkrat samo deklaracija, sene volinji manevar zaradi notranjih potreb taktične Italije.

Toda tovariši prevarali so nas četrtič in pokazalo se je ob tej četrti prevari, da ta deklaracija ni bila samo volinji manevar, ni bila samo volinji trik, kakor so nas tožili, ampak da je bila resno mišljena in da so naš slabost, ni molk imeli in da so naš slabost za pripravljenost na to, da popustimo, da kapituliramo. Prevarali so nas četrtič. Tovariši, ali je mogoče, da se četrtič popustimo? Ali je mogoče, da se damo še četrto prevarati? Mislim, da to ni nikakor ni več mogoče.

Misliti, da je stališče nas vseh, da moramo to deli četrti grob, zahtevati resnično jamstva, da moramo zahtevati, da naj se tržaško vprašanje reši na način ki nem bo jemil, da ne bomo več petič prevarani. Zato povsemno ali nesigurno rešitvijo je popolnoma jasno, da se ne bomo zadovoljili s kakršno koli bomo prevarali in nesigurno rešitvijo.

Govor tovariša Borisa Kraigherja v Kopru

(Nadaljevanje s 7. strani)

jati na tako rešitev tega problema, kakršna se je postavljala v času mirovne pogodbe. To je to. Tito resno povedal že na Okroglici in zaradi tega mislim, da ni nič novega, če to danes tukaj ponovno poudarim. Mislim pa, da je to treba ponovno poudariti zaradi tega, ker skušajo danes nekateri spekulirati, ker skušajo s temi predlogi vnesti nejasnost v naše odnose. Mislim, da je to potrebno zaradi tega, kar nas skrbi na tem predlogu ponovno spravi v slepo ulico, predvsem nekateri elementi na Zahodu, ki mislijo, da bi ta predlog lahko pomenil neko možno, kompromisno, mirno rešitev problema, ki so ga s svojo enostransko odločitvijo tako nemogoče zaostri, da jim priznamo, da bodo res težko našli izhod iz tega. Toda na ga iščejo oni! Mi smo dali vrsto predlogov in nismo krivi, da so prišli v tako nemogočo situacijo. Mi smo dali realne predloge, na osnovi katerih bi bilo mogoče rešiti to vprašanje na miren način, predloge, ki predstavljajo za Jugoslavijo in ljudstvo Tržaškega ozemlja nove žrtve. Vendar smatram, da bi te žrtve še lahko doprinesli, če bi imeli istočasno močno garancijo s tem, da bi vse to ozemlje, razen mesta Trsta, zasedla Jugoslovanska armada in s tem preprečila kakršnih koli nov enostranski akt, kakršno koli novost novih presenečenj, novih razočeranij in novih izdajstev. Ta predlog je zaradi tega danes realen predlog. To je predlog, ki omogoča razgovore. Zato je tudi Jugoslavija predlagala, naj se skliče konferenca štirih držav — Jugoslavije, An-

glije, Amerike in Italije — naj se na tej konferenci prouče razne možnosti rešitve tega vprašanja. Vendar se jorajo zavedati, da se lahko na tej konferenci prouče samo take možnosti, ki bodo dale Jugoslaviji garancijo, da ne bo ponovno razočarana in prevarana.

Togliatti je v Italiji postavil zahtevo, da naj se izvede mirovna pogodba, da naj se reši vprašanje STT z imenovanjem guvernerja. On je zelo jasno argumentiral ta svoj predlog in dokazal, da je ta njegov predlog mnogo bolj izraz interesov italijanskega imperializma, mnogo bolj izraz interesov italijanskega šovinizma in vedentizma kot Pellina rešitev tega vprašanja. Zakaj? Zaradi tega, ker predvideva, da bi na osnovi tega predloga bilo mogoče izgnati jugoslovansko vojsko iz cone B, da bi bilo na ta način mogoče priti v situacijo, da bi s celotnim Tržaškim teritorijem razpolagale samo zahodne sile brez vmešavanja Jugoslavije. Zaradi tega je popolnoma jasno, da je ta Togliattijev predlog za nas nesprejemljiv in zaradi tega je tudi popolnoma jasno, da pomoč italijanskim imperialistom v ničemer ne pomaga reševanju njihovih notranjih težav, kajti Togliattijev predlog mnogo bolj ustreza imperializmu in Togliattijev predlog bo za italijanske množice mnogo sprejemljivejši. Vsi tisti, ki jih danes v Italiji zavražajo z imperialističnimi, izdentističnimi in šovinističnimi skuti, vsi tisti, katerih oči skušajo obrniti navzven, da bi pozabili na svoje notranje težave, vsi tisti bodo mnogo rajši sprejeli Togliattijev predlog kakor pa Pellin predlog.

SZ ne misli na pravično rešitev za tržaško ljudstvo, marveč le na svoje interese

To je nov dokaz, da nikakor ne moremo pristati na takšno rešitev, ki ne bi dala Jugoslaviji zadostnih jamstev na tem ozemlju, da se ne bodo zgodile nove prevarice in to, kar je Togliatti predlagal italijanskim imperialistom. Togliattijev rešitev predlaga rudi SZ. SZ predlaga to rešitev iz zelo preprostih računov. Ona tako rekoč mora predlagati tako rešitev, ker ji ne preostane drugo kot da podpre svojo agencuro v Italiji in da v tej bitki vodi takšno politiko, ki bi okrepila svojo agencuro v Italiji. SZ pri tem ne misli niti na pošteno miroljubno rešitev tega vprašanja niti na pravično rešitev za tržaško ljudstvo, marveč le na svoje interese in interese v svoji politiki proti Zahodu. SZ ima pri tem še svoje specialne interese v Italiji in to, da bi kakor koli okrepila svoj vpliv na Zahodu. Če danes v Trstu postavljajo nekateri tako, da naj se reši vprašanje Trsta z izvedbo mirovne pogodbe in z imenovanjem guvernerja, potem je to izraz kratkovidne politike teh krogov in enega dela teh ljudi, v drugem delu teh ljudi pa je to očitno nov maneuver, nov poskus prevartiti tržaško ljudstvo in pre-

očiten in dosleden agent italijanskega imperializma. Mislim, da je prišel čas, da tržaško ljudstvo stopi na pot, ki bo preprečila in onemogočila nova razočaranja. Ta pot ne gre preko izvedbe STO, ki bi za tržaško ljudstvo nujno pomenila novo razočaranje. Zaradi tega je edina rešitev za tržaško ljudstvo, da vzame svojo usodo v lastne roke in da odločno zahteva, naj prenehajo s tem, da drugi odločajo o njegovi usodi. Rekli bodo, zakaj potem odklanjate plebiscit. Odklanjamo ga zaradi tega, ker je treba najprej ustvariti pogoje, da bo tržaško ljudstvo lahko zares svobodno in neodvisno odločalo o svoji usodi. V današnjih pogojih pa še ne more tako odločiti. Danes je na eni stran plen propagande in pristika italijanskega imperializma in izdentizma, na drugi strani pa plen propagande in šovinistične akcije Togliattija in Vidalija. V takih pogojih ne moremo pristati na kakršni plebiscit v Trstu, ker se zavedamo, da v takih pogojih ne more priti do resničnega izraza resnični interes tržaških množic, marveč bi to pomenilo novo prevaro tržaških množic, novo razočaranje. Zato odklanjamo tako možnost. Zato ne more-

Jugoslavija s prijateljsko politiko do takšnega Trsta. Jugoslaviji potem ne bi bilo treba zaostrovati odnosov na meji med cono, ki bi bila pod jugoslovansko okupacijo in med Trstom. Takšni pogoji bi omogočili, da bi Trst lahko svobodno trgoval in razvijal svobodne gospodarske odnose z vsem zaledjem, z Avstrijo, Zpadno Nemčijo in z vsemi deželami, ki gravitirajo na Trst kot svojo naravno luko.

Zato je tudi Titov predlog naletel na odobravanje v mnogih gospodarskih krogih tudi na Zahodu in na odobravanje realističnih gospodarskih krogov v Angliji in Franciji, da ne govorim o dejstvu, da je naletel na relativno dober odziv tudi v gospodarskih krogih v Avstriji in Zpadni Nemčiji. Če je naletel v teh realističnih krogih na dober odziv, zakaj ga ne bi mogli sprejeti tudi zpadni zavezniki, zakaj ne bi mogli o tem razpravljati na osnovi resnično pametnih argumentov, ne pa sile, diskutirati o tem, kakšna rešitev je za tržaško vprašanje najboljša. Zaradi tega je naš predlog, da naj Angleži in Američani umaknejo svoj enostranski sklep in pristopijo k pogajanju ter prouče vse pametne in realistične predloge za rešitev tržaškega vprašanja.

Mislim, da je tudi v interesu tržaškega ljudstva, da se zavzame za takšno rešitev, da prepreči nadaljnjo mešetarjenje s tržaškim ozemljem in da onemogoči, da bi italijanska vojska vkorakala na tržaško ozemlje. Vkorakanje italijanske vojske bi nujno dovelo do tega, da bi na to ozemlje vkorakala tudi jugoslovanska vojska. Tega naj se zavedajo in naj trezno razmišljajo o položaju, ki so ga ustvarili in naj pametno razmišljajo o odgovornosti, ki ji padla na njih, če v tem delu Evrope ne bo miru. Jasno naj se zavedajo, da Jugoslavija ni nikdar paradržala, nikdar grozila in da tudi v tem trenutku ne paradržala in ne grozi. Zavedajo naj se, da bodo morali spraviti svoje parade uniforme, ki jih pripravljala italijanska vojska v Vidmu in Tržiču, da bodo morali spraviti te uniforme in se pripraviti na drugačen način prihoda v mesto Trst. Če bodo hoteli priti v Trst, se naj zavedajo, da ne bodo mogli priti s paradami in ob proslavljanju njihovih nacionalističnih in šovinističnih praznikov 3. in 4. novembra, naj se zavedajo, da ne bodo mogli obnoviti svojih starih praznikov, marveč bodo morali

zelo resno premisliti, kako bodo prišli. Danes nismo več leta 1918, marveč leta 1953! Tega naj se dobro zavedajo. Jugoslavija danes ni Jugoslavija iz leta 1918, marveč Jugoslavija, ki je preživela težke revolucionarne borbe, Jugoslavija močnih dostojanstvenih in ponosnih državljanov, prekaljenih borcev, ki so pripravljeni in sposobni boriti se za svoje interese z vsemi svojimi silami!

Naj opozorim še na eno vprašanje, še na nek pojav v Trstu. V nekaterih krogih med tistimi Slovenci, ki jih vodi g. Agneletto, se pojavlja parola STO. Ti ljudje danes tudi nekako sramežljivo odobravajo kakršen koli govor o tem, da bi bilo bolje, če bi prišla jugoslovanska vojska, da pa odločno odklanjajo priključitev k Jugoslaviji in zadnji predlog marsala Tita. Mislim, da je potrebno, da tudi njim in vsem tistim, ki slede temu gospodu, povemo, kaj se skriva za tem stališčem. Tu niso poštene nameni, za tem stališčem ni realne politike. Za tem stališčem ne stoji interesi tržaškega ljudstva, marveč interesi tistih, ki se ne morejo strinjati z današnjim stanjem v Jugoslaviji. To so interesi jugoslovanske emigracije, ki noče, da bi se to vprašanje rešilo na pameten in miroljuben način, marveč hočejo vprašanje Trsta izkoriščati za razpihovanje novih nemirov v tem delu Evrope in ustvariti situacijo, v kateri bi mogli v kalnem ribarju in podvezemati ukrepe za notranjo slabitev Jugoslavije in katerim naj bi STO postalo odskočna deska za intervencije v notranje odnose v Jugoslaviji. Ne, tovariši, to ni v interesu tržaškega ljudstva. Ti ljudje, ki nasledajo Agnelettu, delajo v interesu stare propadle maloštevilne buržoazije, v interesu propadlih starih jugoslovanskih oblastnikov, v interesu onemogočene in nesposobne slovenske reakcije v Trstu. Vsi ti, ki mislijo, da bi se moglo za Slovence ugodno rešiti tržaško vprašanje pod geslom vzpostavitve STO, nasledajo reakciji in izdajajo interese tržaškega ljudstva, interese Slovencev v Trstu ter postajajo izdajalci slovenskega ljudstva, izdajalci tržaškega prebivalstva. Zato mislim, da moramo odločno odgovoriti tudi mi in obsoditi takšno stališče ter povedati, da s tem ne bodo koristili niti sebi niti nam. Naj se zavedajo, da ne morejo več računati na pomoč z Zahoda in da je Jugoslavija danes močna in ne bo kapitulirala pred nikomer.

Sposobni smo braniti se pritiska Zahoda, ne da bi klonili pred Vzhodom

Nekateri na Zahodu so mislili, da je danes Jugoslavija v takem položaju, da bo morala poklekati pred diktatom zahodnih sil iz strahu, da ostane izolirana. Jugoslavija ni pokleknila in se ni ustrašila izolacije takrat, ko nam je grozila mnogo

napadla Sovjetska zveza. Svoječasi imperialisti so napačno računali, ko so mislili, da bodo morali ali kapitulirati ali pa se izročiti na milost in nemilost zahodnim imperialistom. Toda mi nismo storili ne eno ne drugo. Ostali smo samostojni in ponosni in le še bolj utrdili svoj položaj v svetu. Od takrat pa je postala Jugoslavija samo še mnogo čvrstejša, kot je bila kdaj koli. Tistim, ki danes računajo s tem, da je edina možnost za Jugoslavijo, da poklekne pred Zahodom ali se izroči na milost in nemilost Sovjetski zvezi, se ravno tako motijo, kot so se motili sovjetski imperialisti leta 1948. Niti eno niti drugo se tudi danes ne bo zgodilo. Mi smo tudi danes močni in samostojni in tudi danes sposobni, da se bomo branili pred pritiskom Zahoda in da ne klonemo pred Vzhodom in se vržemo v naročje sovjetskim imperialistom. Sposobni smo napraviti še mnogo več, kakor smo bili leta 1948. Zato se mora vsakdo, ki tako misli in tako računa, zavedati, da napačno računa. Če tako računajo nekateri reakcionarji v Trstu, jim moramo povedati da se temeljito motijo in da ne vidimo v tem njihovem zastranjanju nič drugega, kakor da so kot agenti zahodnega imperializma prav tako slepi in kratkovidni, kot so bili leta 1948.

Vatikan je vedno bil in je agent italijanskega imperializma

Se enega vprašanja bi se rad dotaknil. Slišali ste, da je v zadnjih dneh šef vatikanske države in rimske katoliške cerkve Pij XII. sprejel v posebni avdienci tržaškega župana Bartolija in da je ob tej priložnosti izrazil svoje veselje nad dejstvom, da se kažejo lepši dnevi za Trst, in hkrati svoje upanje, da se bodo tudi za Istro in ostale predele časi še izboljšali. Mislim, da smo si vsi edini v zavedi, da ta izjava šefa Vatikana ni nikogar presenetila. Nihče izmed nas ni bil presenečen, ko je slišal za to izjavo. Tudi jaz bi je ne omenil, če bi šlo samo za to, da bi bil kdor koli izmed nas presenečen. Omenjam pa jo zaradi tega, ker mislim, da ta izjava dokazuje nekaj, kar je važno za nas vse v naši notranji in zunanji politiki. Ta izjava dokazuje, da je Vatikan vedno bil in je tisti, kar smo mi v Jugos-

dneh, ko so v Trstu zvedeli za odločitev ameriške in angleške vlade, v Trstu ni bil nihče drugi sposoben organizirati manifestacije za Italijo kakor škof Santin, ki je dal na razpolago cerkve, da so v teh cerkvah blagoslovljali in proslavljali italijanske zastave in da so cerkve prav posebno služile italijanski šovinistični, izdentistični, nacionalistični propa- i-di. Toda za ostali svet to ni bilo tako jasno.

Za ostali svet je lahko izgledalo, da je to lokalna akcija Santina, ki je slučajno šovinist,

mo hkrati, ko odločno odklanja enostransko odločitev proti naši državi in agresijo proti nam, obsoditi kar najodločnejše kakršno koli delovanje pete kolone in da bomo zato preprečili z vsemi silami, da bi kdor koli izkoristil cerkev, vero in vernost naših ljudi za to, da bi preko njih ustvarjal nejasnost, nesigurnost in neodločnost pri naših ljudeh. Onemogočili bomo, da bi kdor koli napravil iz cerkve peto kolono. Zato bomo zahtevali, da se naši cerkveni voditelji jasno odrečejo in jasno obsodijo tako

voditi našo ljudsko armado, ki jo je ustvaril in pripravil do tiste stopnje, da se lahko danes samostojno upre tudi agresiji, od koder koli bi prišla. Mi zaupamo tovarišu Titu ne samo kot našemu vrhovnemu komandantu in voditelju naših narodov. Postal je mnogo več, postal je vest socialističnega poštenega delovnega človeštva, postal je tisti človek, ki danes v svetu najbolj jasno izraža voljo in mnenje vseh delovnih ljudi in najbolj jasno izraža tisto, kar delovni ljudje v svetu čutijo, kar želijo in kar hočejo.

iredentist in nacionalist, sedanja izjava šefa vatikanske države pa dokazuje, da škof Santin ni slučajno na tem mestu, da njegove akcije niso slučajne in da nereseni odnosi med cerkvijo in državo v Jugoslaviji niso slučajni, da tisti škofje v Jugoslaviji, ki poslušajo svojega cerkvenega predstojnika v Vatikanu, poslušajo s tem navadnega agenta italijanskega imperializma in tako služijo neposredno italijanskemu imperializmu. Zaradi tega se moramo zavedati, da mora-

Stališče narodov Jugoslavije in istrskega ljudstva je socialistično, dosledno demokratično in miroljubno

Tovariši, morda se komu zdi, da so te naše izjave in ti naši odnosi v zvezi s tržaškim vprašanjem izraz nekakega nacionalizma jugoslovanskih narodov. Ne! Če lahko govorimo o nacionalizmu, moramo poudariti, da takšnega nacionalizma, kakor ga je pokazal v zadnjih dneh šef italijanskih informbirojevcev Togliatti, še nismo videli v komunističnih vrstah. Mislim, da je ta nacionalizem jasen dokaz, da se je Togliatti definitivno izločil iz vrst socialističnih, komunističnih in naprednih sil v svetu. Zadnji dogodki so jasno dokazali, da je njihov očitek o tem, da je jugoslovanska Partija nacionalistična in agentura angloameriškega imperializma, doživel popoln polom in da so te njihove klevete definitivno razkrinkane, da bodo morali resno razmisлити o tem, kako bodo lahko še naprej varali delovno ljudstvo Italije in Trsta, če bodo hoteli ohraniti svoj vpliv nad tistimi delovnimi množicami v Italiji in Trstu, ki so resnično socialistične in komunistične in resnično internacionalistične. Mi že s tem, ko predlagamo internacionalizacijo

Trsta, ko predlagamo pošteno in pametno rešitev tržaškega vprašanja in ko se upiramo enostranski nasilni odločitvi, dokazujemo, da služimo internacionalizmu, da služimo resničnemu interesom socialističnega ljudstva v Italiji in Trstu, rešite se svojih nesposobnih, nacionalističnih, šovinističnih agentov, ki so nesposobni voditi delovno ljudstvo Italije in Trsta v socializem, v resnično borbo za socializem.

Zato mislim, da je naše stališče, stališče našega ljudstva in vseh narodov Jugoslavije ter istrskega ljudstva pošteno komunistično in socialistično stališče, dosledno demokratično miroljubno stališče in da zato, dokler imamo tako stališče, lahko jasno gledamo v bodočnost, prepričani, da bo ta naša poštena in pravična borba uspešna, ko smo se dosledni v obrambi pravične, resnice, demokracije in resničnega socializma uprli sovjetski agresiji. Kakor tedaj, lahko tudi danes vedrih lic gledamo v bodočnost z zaupanjem v naše vodstvo in tovariša Tita, ki ni samo predsednik FLR, ampak tudi človek, ki je najbolj poklican in sposoben

Zato moramo še bolj strniti naše vrste in pokazati še večjo disciplino in enotnost kot doslej, še večjo organiziranost in borbeno pripravljenost ter sposobnost, da onemogočimo sleherni provokacijo in vsako špekulacijo na račun vojne nevarnosti in napetosti. Zavedati se moramo, da bomo znali onemogočiti vsakogar, kdor koli bi hotel špekulirati in vnašati zmedo v naše vrste in naše gospodarstvo ter rušiti našo enotnost, našo odprano moč. Prepričani bomo vsako špekulacijo, vsako petekolonaštvo in vsako protijudsko in protidržavno delovanje v naših vrstah. Zato pa je potrebno, da še mnogo bolj kot doslej strnimo naše vrste, da se čvrsto organiziramo v Socialistični zvezi delovnih ljudi in da z vsemi silami podpremo našo ljudsko armado in da z vsem zaupanjem stavimo na razpolago vse tisto, kar bo v bodočih dneh od nas zahtevala situacija in kar se od nas pričakuje. Prepričan sem, da bo tako kot jugoslovanski narodi tudi istrsko ljudstvo dokazalo svojo sposobnost, borbenost, odločnost, samostojnost in neodvisnost ter sposobnost, izvršiti vse tisto, kar na vseh teh zborovanjih zagotavlja. Zavedamo se, da danes lahko vedro gledamo v bodočnost, da smo močni.

Izredno zasedanje okrajnega ljudskega odbora v Kopru

Koper, 13. okt. Danes je bilo v Kopru izredno zasedanje okrajnega ljudskega odbora. Voljeni predstavniki slovenskega in italijanskega ljudstva koprškega okraja so z nepopisnim navdušenjem sprejeli resolucijo, naslovljeno na OZN, v kateri protestirajo proti enostranskemu in nezakonitemu aktu vlad ZDA in Anglije o prepustitvi cone A Italiji. Na koncu brzojavke je rečeno: »Ljudstvo okraja Koper apelira na OZN, da nemudoma vza-

me v pretres situacijo, ki je nastala zaradi sklepa vlad ZDA in Velike Britanije.«

Okrajni ljudski odbor je na svojem izrednem zasedanju sklenil predlagati komandantu vojne uprave JLA polkovniku Stamatoviću, da se nov jugoslovanski volilni zakon razširi tudi na jugoslovansko cono STO. Po predlogu okrajnega ljudskega odbora naj bi bile v tej coni tudi volitve v zborni proizvajalci, in sicer meseca decembra. Delegati bodo polkovniku Stamatoviću tudi predlagali, naj postane Protiletalska zaščita, ki je bila doslej prostovoljna, obvezna.

E. K.

Kdor ljubi slovensko knjigo, je naročnik »Prešernove družbe«

ČLANI SOCIALISTIČNE ZVEZE IN ZVEZE KOMUNISTOV, BODITE Z VPLAČEVANJEM SVOJIH PRISPEVKOV V VOLILNI SKLAD ZA VZGLAD!

Po vsej Hrvatski se nadaljuje demonstracije

Zagreb, 12. okt. Pet dni je, odkar so v Zagrebu in po vsej Hrvatski neprekinjene demonstracije zaradi krivičnega sklepa o Trstu. Poleg velikega ogorčenja izraža ljudstvo na teh demonstracijah odločnost, da stopijo na Svobodno tržaško ozemlje. Ko to poročam, korakajo po zagrebških ulicah velike povorke mladine, delavcev, uslužbencev, žena in drugih, pripravljeni stopiti na poziv v najbolj ostro akcijo. Ze pet dni se vrste povorka za povorko po zagrebških ulicah. Na Trgu revolucije, kjer je predvčerajšnjim 150.000 Zagrebčanov izrazilo svoj enoglasni protest, se vedno znova pojavljajo velike skupine ljudstva z zastavami na čelu in čakajo govornikov. Med znanimi gesli je slišati novo: »Cona A, cona B — biče naše obdave. V Varaždinu, Sisku, Karlovcu, Osijeku, Bjelovaru, Splitu, Reki in v vseh drugih krajih Hrvatske, tudi v najmanjših naseljih, povsod je ista slika. Ljudstvo protestira, manifestira ter čaka. M. B.

Tržačani naj se odločijo za tak predlog, ki jim bo omogočil, da bodo sami odločali in vladali v Trstu

Ne zahtevamo od Tržačanov, da se izjavijo za Tita. Ne! Pač pa naj se izjavijo za takšen predlog, ki bi Tržačanom omogočil najlepše in najboljše perspektive, da bodo res sami odločali in v bližnji bodočnosti vladali v Trstu. Zato mislim, da je danes edino možna parola za Tržačanom! Naj se enkrat preneha vmešavanje zunanjih sil v tržaškem vprašanju, naj preneha Italija kaliti vodo v Trstu, naj preneha Italija s svojimi šovinističnimi, izdentističnimi nastopi! Naj se

ustvari položaj, ki bo omogočil tržaškemu ljudstvu nadaljnje uspehe in nadaljnji razvoj celotnega tržaškega gospodarstva. Če bi se dala oblast v Trstu Tržačanom brez tujega vmešavanja ob garanciji, da ne bo nobena tuja vojska vdrla na tržaško ozemlje, ki si Tržačani lahko ustvarili take odnose z vsem zaledjem, da bi Trst lahko gospodarsko cvetel, da bi Tržačani lahko dobro in odlično živeli in da bi Trst lahko resnično doživel svoj gospodarski procvit. Takšen razvoj Trsta bi omogočila

večja nevarnost in smo imeli mnogo manj prijateljev v svetu. Jugoslavija ni pokleknila takrat, ko nas je zavratno in zahrbtno

